

	ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ
	<p>Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) Освітньо-професійна програма: 052 «Політологія» Рік навчання: 1, семестр 1, 2 Кількість кредитів: 10, 300 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат філос. наук, доцент Огаренко Євген Семенович
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	ogarenko.eu@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою курсу є формування системи знань щодо онтологічного сенсу політики, політичного часу та політичного простору, філософських аспектів державотворення, війни та миру, екзистенційного змісту політичного вибору, політичної епістемології, етичних та естетичних засад політичної діяльності.

Завданням курсу є формування у здобувачів вищої освіти здатності до розуміння філософського сенсу політики та влади, зокрема, сучасної політичної практики в Україні, розвиток самостійного філософсько-політичного мислення, навичок філософського узагальнення політичних явищ, філософської концептуалізації політичних процесів.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як: філософія, загальна теорія політики, теорія влади, політична антропологія на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Вступ до курсу «Філософія політики»	Знати визначення предмету, специфіки та структури курсу «Філософія політики», поняття постмодерну, його основні ознаки. Знати причини та корені походження постмодерної парадигми та її відображення у політиці, в трансформації влади. Вміти застосовувати ці знання до критичного аналізу постмодерну в контексті сучасних світ-	Питання, реферативні роботи, есе

	системних трансформацій, до дослідження нових світоглядних обріїв	
Онтологічні засади політики	Знати поняття політичної онтології та її можливі інтерпретації, поняття «трьох коренів політики», кратологічний аспект політики. Вміти творчо застосовувати ці знання до аналізу сучасних концепцій політики, зокрема системної концепції політики Н. Лумана, постсистемної політичної онтологія М. Фуко, концепції політики як «диссенсусу» Ж. Ранс'єра.	Питання, реферативні роботи, есе
Політичний час. Хронополітика	Знати поняття та специфіку політичного часу, концепцію «осьового часу» К. Ясперса, лінійні та циклічні концепції політичного часу, поняття та зміст хронополітики. Вміти творчо застосовувати ці знання до сучасних інтерпретацій лінійності та циклічності, концепції «реваншу історії» та можливих інтерпретаціями цього поняття	Питання, реферативні роботи, есе
Політичний простір. Геополітика	Знати поняття та специфіки політичного простору, типологію політичного простору, поняття хронотопу та його політичного сенсу, поняття локалітету як специфічного політичний простору. Вміти творчо застосовувати ці знання до критичного аналізу концепції «Номосу Землі» К. Шмітта. Мати чітке уявлення про сучасний геополітичний вибір України.	Питання, реферативні роботи, есе
Онтологія війни та миру	Знати онтологічний сенс поняття «війна», натуралістичні, психологічні соціально-політичні концепції війни, критерії справедливих і несправедливих війн . Вміти творчо застосовувати ці знання для аналізу сучасних концепцій війни (Е. Балібар, М. Кревельд), поняття «гібридних війн». Мати чітке уявлення про причини та сенс військової агресія Росії проти України.	Питання, реферативні роботи, есе, підготовка до модульної контрольної роботи
Політична праксіологія: поняття та проблематика	Знати та розуміти поняття політичної праксіології та її зв'язку з сучасним технологічним засобом існування. Розуміти концептуальні підходи до визначення перспектив розвитку людства, зокрема, концепцій «світ-системного» аналізу, етнічності як рушійного фактору сучасної політики, гендерного фактору сучасної політичної суб'єктності.	Питання, реферативні роботи, есе
Філософські проблеми державотворення	Знати та розуміти філософські концепції походження та еволюції державності, зокрема, концепцію держави як «осілого бандита» М. Олсона, еволюцію «державного управління» в концепції М. Фуко. Вміти творчо застосовувати ці знання до	Питання, реферативні роботи, есе

	дослідження кризових явищ в існуванні держави як сучасного політичного інституту, до аналізу поняття «сильна держава» в інтерпретації Ф. Фукуяма.	
Практиологічні функції політичної еліти	Знати та розуміти практиологічні функції політичної еліти, зокрема, функцію політичної еліти як посередника між зовнішніми «викликами» і «внутрішнім оточенням», концепцію «повстання еліт» К. Леша, концепцію «вертикальної демократії» Дж. Сарторі. Вміти творчо застосовувати ці знання до дослідження ролі політичних еліт на пострадянському просторі, політичної еліти України під час збройної російської агресії.	Питання, реферативні роботи, есе
Політична антропологія: поняття та проблематика	Знати поняття «людина політична» та її філософський сенс. Розуміти світоглядне значення проблеми свободи та її інтерпретації в ліберальних концепціях. Вміти творчо застосовувати ці знання до аналізу проблеми співвідношення свободи і «прав людини», її суперечливості в сучасному суспільстві, до аналізу проблеми політичної свободи в контексті західної та східної культури.	Питання, реферативні роботи, есе
Екзистенційний зміст політичного вибору	Знати поняття екзистенціалізму та соціально-політичного контексту його інтерпретації в європейській філософії середини ХХ століття. Розуміти концепцію «бунтуючої людини» та «Міфу про Сизифа» А Камю. Вміти творчо застосовувати ці знання до аналізу конформізму як антитези екзистенціалізму та «екзистенційної ситуації» «втечи від свободи» (Е. Фромм) сучасної людини.	Питання, реферативні роботи, есе
Проблема самоідентифікації людини в сучасному світі	Знати поняття ідентифікації, самоідентифікації та їх політичного сенсу. Вміти застосовувати ці знання для осмислення наслідків тоталітаризму в свідомості пострадянської людини, феномену «совка», бюрократизації управління як фактору відчуження людини від суспільства, концепцій «раціональної бюрократії» М. Вебера «бюрократичної дисфункції» (Р. Мертон), значення ідентичності в сучасному державотворенні (за Ф. Фукуямою).	Питання, реферативні роботи, есе, підготовка до модульної контрольної роботи
Політична епістемологія: поняття та проблематика	Знати поняття політичної епістемології та специфіку політичного пізнання, консервативні та ліберальні засади політичного пізнання, поняття сучасної епістемологічної ситуація. Розуміти синергетичний та герменевтичний аспекти сучасної політичної епістемології. Вміти застосовувати ці знання для аналізу теорій	Питання, реферативні роботи, есе

	«раціонального вибору» (Е. Даунс), «суспільного вибору» (Дж. Б'юкенен), дослідження парадоксального аспекту політики (Д. Стоун).	
Філософські аспекти політичної ідеології	Знати епістемологічний сенс поняття політичної ідеології, ідеологічного сенсу міфології та релігії. Розуміти концепцію політичної ідеології як «спотвореної свідомості», концепцію «реальної політики» як антитези ідеологізованості політики, концепцію «позасвідомого як політичного» Ж. Лакана. Вміти творчо застосовувати ці знання до аналізу ідеології як «фантазму, що структурує соціальну дійсність» (С. Жижек).	Питання, реферативні роботи, есе
Політична етика: поняття та проблематика	Знати поняття політичної етики, концепції вирішення проблеми співвідношення моралі і політики, зокрема концепцію М. Вебера про відокремлення «етики переконань» від «етики відповідальності». Розуміти сенс «етичних максимумів» «гуманістичного універсалізму». Вміти творчо застосовувати набуті знання до аналізу «Теорія справедливості» Дж. Роулза та «Після справедливості» А. Макінтайра.	Питання, реферативні роботи, есе
Політична естетика: поняття та проблематика	Знати поняття політичної естетики та її форм (зокрема, «політичного дизайну»). Вміти застосовувати ці знання до аналізу використання в політиці мистецтва «великих форм», зокрема, кіно як пропагандистської форми або як засобу насадження політкоректності. Вміти досліджувати «мову тіла» як відбиток естетичних особливостей сприйняття людини в певну культурно-історичну епоху, «мови тіла» як маркірування індивідуальності сучасного політика.	Питання, реферативні роботи, есе, підготовка до модульної контрольної роботи

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи. Підручник у 2-х томах. За загальною ред. Хоми Н. М. Т. 1. Методологічний підхід – Львів: «Новий світ - 2000», 2016. 516 с.
2. Волковський В. Ідея суспільності: політична філософія в Україні ХІХ століття. — Київ : Академперіодика, 2017, 264 с.
3. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. Пер. з нім. – К.: Лібра, 2001, 400 с.
4. Луман Н. Поняття цілі і системна раціональність: щодо функції цілей у соціальних системах. Пер. з нім. – Київ: Дух і літера, 2011, 336 с.
5. Макінтайр Е. Після чесноти. К.: Дух і літера, 2002, 436 с.
6. Парсонс Т. Соціальна структура і особистість. – Київ: Дух і літера, 2011, 338 с.
7. Після філософії: кінець чи трансформація? (Рорті , Ліотар , Фуко, Деррида, Девідсон , Дамміт, Патнем, Апель, Габермас, Гадамер, Рикьор , Макінтайр, Блуменбера, Тейлор), Пер. з англ. К.: Четверта хвиля, 2000, 432 с.

8. Подмазко Е. А. Загальна теорія політики як метатеорія. Одеса: ОНУ 2008, 156 с.
9. Попович М. В. Червоне століття. –К.: АртЕк, 2007. 888 с.
10. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у XXI столітті : монографія / [ред. кол. : В. В. Попков (наук. керівн.), Є. С.Огаренко, Н. Є. Степанова, О.Ю.Хорошилов]. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2020, 296 с.
11. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2000, 304 с.
12. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Пер. з англ. К. : Наш Формат, 2020. 192 с.
13. Харарі Ю. Н. 21 урок для 21 століття. К.: Bookchef, 2022, 416 с.
14. Krastev I. Shifting Obsessions: Three Essays on the Politics of Anticorruption/ Central European University Press, 2004, P. 135.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ЗЛК, ІСПИТ

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Вступ до курсу «Філософія політики»	0 – 3 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Онтологічні засади політики	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Політичний час. Хронополітика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Політичний простір. Геополітика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Онтологія війни та миру	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії); 0 - 10 (контрольна робота за змістовим модулем)	0 – 13
Політична праксіологія: поняття та проблематика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Філософські проблеми державотворення	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Праксіологічні функції політичної еліти	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Політична антропологія: поняття та проблематика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Екзистенційний зміст політичного вибору	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Проблема самоідентифікації людини в сучасному світі	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії); 0 - 10 (контрольна робота за змістовим модулем)	0 – 13
Політична епістемологія: поняття та проблематика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Філософські аспекти політичної ідеології	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3
Політична етика: поняття та проблематика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 3

Політична естетика: поняття та проблематика	0 – 3 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії); 0 - 10 (контрольна робота за змістовим модулем)	0 – 13
	Всього за практичні заняття та періодичний контроль	75
	Підсумкове оцінювання	25
	Всього	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.